

SASTAMALA JA PUNKALAIIDUN – HYVÄ PAIKKA IKÄÄNTYNEELLE ELÄÄ 2021-2025

Suunnitelma toimenpiteistä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palveluiden sekä omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi

Sisällys

1.	Johdanto	3
2.	Nykytila ikäihmisten hyvinvoinnissa ja palveluissa	4
2.1.	Ikäihmisten hyvinvointi	4
2.2	Nykyisten palveluiden riittävyys ja laatu	4
2.3.	Tehty rakennemuutos palveluiden riittävyyden ja laadun turvaamiseksi: JONOPOIS-työskentely	6
2.4	Palvelutarpeeseen vaikuttavat tekijät	7
3.	Tavoite: Sastamala ja Punkalaidun –hyvä paikka ikääntyneelle elää ja asua ...	10
3.1	Tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi.....	10
3.2	Tavoitteet ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen määrän ja laadun kehittämiseksi sekä niiden resurssointi	15
4.	Johtopäätökset	20
5.	Lähteet	21

1. Johdanto

Laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012) säädetään kunnan velvollisuudesta laatia suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palveluiden sekä omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnitelman tulee painottaa kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Suunnitelman tulee olla osa kuntien strategista suunnittelua ja se tulee tarkistaa valtuustokausittain. Suunnitelman hyväksyy kunnan-/kaupunginvaltuusto.

Suunnitelmassa on arvioitava väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palvelutarpeeseen vaikuttavia tekijöitä. Suunnitelmassa tulee määritellä tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä ikääntyneelle väestölle tarjottavien palveluiden määrän ja laadun kehittämiseksi. Suunnitelmassa määritellään kunnan eri toimialojen vastuut edellä mainittujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa. Suunnitelman linjaukset tulee huomioida kunnallisessa päätöksenteossa, joka koskee iäkkäiden henkilöiden tarvitsemia palveluita, talousarviota ja hyvinvointikertomusta.

Pirkanmaalla on tuotettu I&O kärkihankkeen ja sote-uudistuksen aiemman valmistelun tuotoksina ikääntyneiden palveluiden suunnitelma, "Pirkanmaan suunnitelma ikäihmisten yhteensovitetusta palvelukokonaisuudesta Pirkanmaan maakunnassa (2018)", joka on osaltaan viitoittanut Sastamalan kaupungin ja Punkalaitumen kunnan yhteistä suunnitelmaa toimenpiteistä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palveluiden sekä omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Keskeinen suunnitelmaa taustoittava ja ohjaava asiakirja on Sosiaali ja terveystministeriön sekä Suomen kuntaliiton laatima Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020 – 2023: Tavoitteena ikäystävällinen Suomi. Suunnitelmaa laadittaessa on pyritty huomioimaan valmisteilla olevat ns. vanhuspalvelulain ja sosiaalihuoltolain uudistukset.

Ikäihminen, ikääntynyt, ikääntyvä, vanhus, seniori ja iäkäs -meillä on paljon ikääntymiseen liittyviä sanoja. Ikä on samanaikaisesti fysiologinen ja kokemusperäinen asia. Tässä suunnitelmassa on käytetty erilaisia ikääntymiseen liittyviä käsitteitä, pääosin kuitenkin samaa määrittelyä kuin laissa "Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista"(980/2012). Sen mukaan ikääntyneellä väestöllä tarkoitetaan vanhuuseläkkeeseen oikeuttavassa iässä olevaa väestöä. Iäkäs on puolestaan henkilö, jonka toimintakyky on heikentynyt korkean iän myötä alkaneidenrajoitteiden vuoksi. Nämä ovat kuitenkin vain määritelmiä asioiden ja palveluiden tarkastelua varten.

Arjessa kukin on ikäisensä, omalla tavallaan.

Lähde: Pirkanmaan suunnitelma ikäihmisten yhteensovitetusta palvelukokonaisuudesta Pirkanmaan maakunnassa (2018)

2. Nykytila ikäihmisten hyvinvoinnissa ja palveluissa

2.1. Ikäihmisten hyvinvointi

Kunnat laativat valtuustokausittain hyvinvointisuunnitelman.

Hyvinvointisuunnitelmaan kirjataan tärkeimmät painopistealueet, joiden avulla pyritään valtuustokauden aikana vaikuttamaan kaikkien kaupunkilaisten/kuntalaisten hyvinvointiin ja sen kehittymiseen positiiviseen suuntaan, sekä vähentämään asukkaiden välistä eriarvoisuutta hyvinvoinnissa huomioiden lainsäädännön vaatimukset ja rahoitusmahdollisuudet. Hyvinvointisuunnitelman toteutumista seurataan hyvinvointikertomuksissa. Ikäihmisten hyvinvoinnin tilaa on kuvattu laajasti Sastamalan ja Punkalaitumen hyvinvointikertomuksissa, jotka ovat luettavissa www.hyvinvointikertomus.fi. Tässä suunnitelmassa hyödynnetään Sastamalan kaupungin ja Punkalaitumen kunnan voimassa olevia hyvinvointisuunnitelmia. Ko. hyvinvointisuunnitelmissa nimetty hyvinvoinnin nykytilasta johdettuna ikääntyneiden hyvinvointia edistävät toimenpiteet, toimenpiteiden toteutumista kuvaavat mittarit ja toimenpiteistä vastaavat tahot esitellään kappaleessa 3.2.

2.2 Nykyisten palveluiden riittävyys ja laatu

Vanhuspalveluiden ajantasainen palvelurakenne kuvataan vuosittain hyväksyttävässä Sastamalan seudun sosiaali- ja terveystalouden palvelusopimuksessa. Nykyisten palveluiden riittävyttä voidaan arvioida ikääntyneiden palveluiden rakenneindikaattoreiden kautta. Alla olevissa taulukoissa on koostettuna keskeisimmät rakenneindikaattorit Sastamalan (kuva 1) ja Punkalaitumen (kuva 2) osalta.

Hyvän ikääntymisen laatusuosituksen seuranta-indikaattorit	Vuosi 2019 Sastamala % LKM hlöä	Vuosi 2019 koko Suomi %
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä	92,1 % 2943 hlöä	91,7 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä vuonna 2019 olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	17,7% (521 hlö)	16,5%
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä	4,5 % (143 hlöä)	4,8%
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet	7,7%	7,3%

asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	(246 hlöä)	
Vanhaikodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	0,2%	0,1%

Kuva 1: Ikääntyneiden palvelujen rakenneindikaattorit Sastamalassa. Lähde: Sotkanet

Hyvän ikääntymisen laatusuosituksen seuranta-indikaattorit	Vuosi 2019 Punkalaidun % LKM hlöä	Vuosi 2019 koko Suomi %
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä	91,3% hlöä	91,7 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä vuoden 2019 olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	20,5% hlö)	16,5%
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä	3,5,% (hlöä)	4,8%
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	8,7% (hlöä)	7,3%
Vanhaikodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	0%	0,1%

Kuva 2: Ikääntyneiden palvelujen rakenneindikaattorit Punkalaitumella. Lähde: Sotkanet

Rakenneindikaattorien perusteella yhteenvedona voidaan todeta, että Sastamalassa ja Punkalaitumella ikääntyneiden palveluiden tilanne on tällä hetkellä hyvä. Tulevaisuudessa rakennetta tulee haastamaan ikääntyneiden 75 vuotta täyttäneiden lukumäärän kasvu ja palveluiden riittävyyden lisääminen vastaamaan suurempaan asiakasmäärään.

2.3. Tehty rakennemuutos palveluiden riittävyyden ja laadun turvaamiseksi: JONOPOIS-työskentely

Sastamalan sosiaali- ja terveystoimessa aloitettiin vuonna 2018 asiakkaan palveluketjusta lähtevä kehittämistyö, joka on kulkenut nimellä ”JONOPOIS”. JONOPOIS työskentelyn tavoitteena on ollut vahvistaa sitä, että oikeat asiakkaat/potilaat ovat oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Tavoitteena on ollut varmistaa kestävä palvelurakenne yli tulevien vuosien tiedostaen Sastamalan ja Punkalaitumen väestörakenteiden kehitys. Lisäksi tavoitteena on ollut resurssien (henkilöstö, eurot, tilat) tarkoituksenmukainen käyttö. JONOPOIS työskentelyn alkaessa koko Sotesin toiminta-alueen ikäihmiset eivät saaneet ympärivuorokautista hoitopaikkaa lain edellyttämässä tavoiteajassa. Työskentelyn edetessä lain tavoitteeseen ja ennen kaikkea asiakkaiden oikea-aikaisiin palveluratkaisuihin on päästy entistä paremmin.

Tehty toimenpiteet palvelurakenteeseen palveluiden riittävyyden ja laadun turvaamiseksi on koostettu taulukkomuotoon (kuva 3).

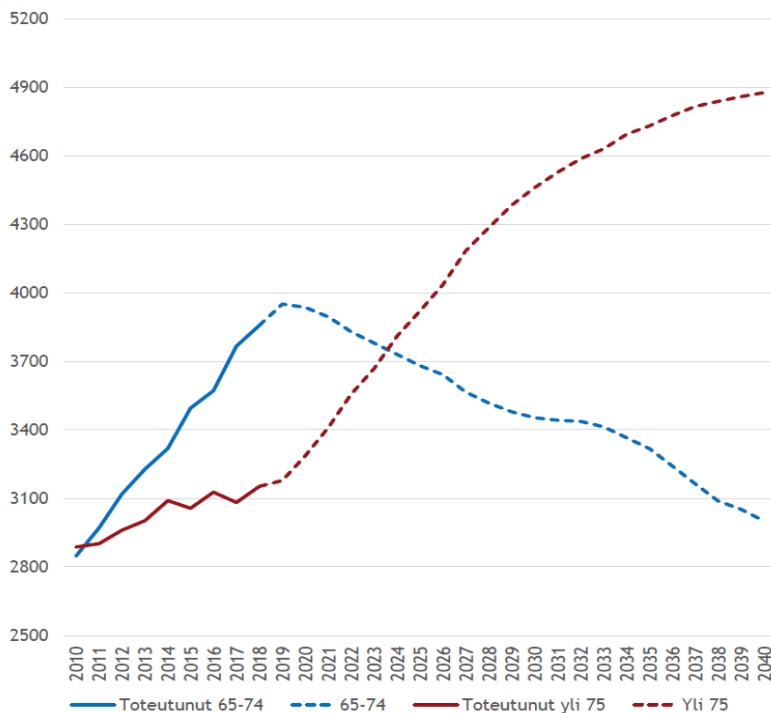
Tehty toimenpiteet palvelurakenteen korjaamiseksi JONOPOIS-työskentelyssä:	Toimenpiteiden vaikutukset:
Kotikallion, Niittyvillan ja Pehulakodin lakkauttaminen tehostetun palveluasumisen yksiköinä	Keskimääräistä kalliimpien tehostetun palveluasumisen yksiköiden toiminnan lopettaminen ja tilojen tarkoituksenmukaisempi käyttö.
Saimikodin kohdentaminen ikäihmisten yhteisöasumiseen	Tilojen tarkoituksenmukaisempi käyttö.
Kotihoidon yöpartio toiminta aloitti Kiikka-Keikyä alueella 05/2019, Punkalaitumella 4/2020	Yhteisöasuminen ja 24/7 kotihoito mahdollista osalla alueita.
Kotihoidon uudelleen organisoinnista ja resurssien kohdentamisesta tehty selvitys NHG:n kanssa.	Selvityksen edellyttämät resurssimuutokset on huomioitu TA2020 ja toimintamallit (liikkuvat hoitajat ja hoitoringit) otettu käyttöön v. 2020 aikana
Niittyvillan, Pehulakodin ja Saimikodin toiminnan aloittaminen yhteisöasumisena Pehulakodin toiminta alkanut 5/2019, Niittyvillan toiminta alkanut 11/2019 ja Saimikodin 4/2020	Välimuotoisten palveluiden lisääminen. Aiemmin vain palveluasumisen yksikkö Hopun Iltarusko ja yhteisöasuminen Neliapila. Yhteisöasumisen paikat lisääntyneet.
Asiakasohjausprosessi ja asiakasprofiili yhteisöasumiseen on vakioitu.	Joustava ja nopea reagointi asiakkaiden tarpeisiin. Oikeat asiakkaat oikeassa paikassa oikeaan aikaan
Asiakasprofiilit on luotu kuntoutukseen.	Oikeat asiakkaat oikeassa paikassa oikeaan aikaan (lyhytaikaishoito Kunto-Hoppu ja Kunto-Pakari ja kuntoutusosasto tk os 3).
Matalan kynnyksen neuvonta- ja ohjauspalvelut ikäihmisille paremmin saavutettaviksi.	Ikäpistetoiminta (Ikänurkka Punkalaidun) on saanut rinnalleen Juttutuvat tukemaan alueiden asiakkaiden sosiaalista hyvinvointia.
Asiakkaiden valinnan vapauden vahvistaminen palvelusetelin avulla hoiva-asumisessa. Suurempi määrä asiakkaita on palvelusetelin piirissä asumispalveluissa.	Suuremmalla joukolla oli mahdollisuus valita omiin tarpeisiinsa parhaiten soveltuva asumisratkaisu.

	Yksityisten ympärivuorokautista asumista tuottavien sosiaalipalveluiden valvonnan lisääntyminen.
Suoraoston mahdollisuus ikäihmisten asumispalveluissa.	Lisäsi mahdollisuuksia ohjata asiakkaita asumispalvelun piiriin mm. tk-sairaalan osastoilta.
Neljännän asiakasohjaajan ja vanhustyön sosiaalityöntekijän virat perustettu ja täytetty. Resurssit ikäihmisten avopalveluiden vastuualueen sisältä nimikemuutoksilla.	Ikäihmisten avopalvelujen moniammatillisuuden vahvistaminen resurssien uudelleen kohdentamisella.
Terveyskeskussairaalan osasto 2 muutti Kotikalliolta vapautuneisiin tiloihin.	Sairaansijojen vähentäminen <ul style="list-style-type: none"> → Saattohoitopaikkojen lisääminen → Hoitajamitoituksen nosto toiminnan edellyttämälle tasolle • Toiminta remontoituissa ja tarkoituksenmukaisissa (laatusuositus) tiloissa. <p>Kotisairaala laajeni toimimaan seitsemänä päivänä viikossa aamu- ja iltavuoroissa. Uusi toimintamalli hoidon tarpeen arviointiin ja mahdollinen hoidon aloitus potilaan kotona</p>
Matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden vahvistaminen.	Kotiin vietävien mielenterveyspalvelujen saatavuus on parantunut. <p>Mielenterveys- ja päihdepalvelut muuttivat tk-sairaalaosasto 2:lta vapautuneisiin tiloihin 12/2019</p>

Kuva 3: Tehdyt toimenpiteet JONOPOIS-työskentelyssä

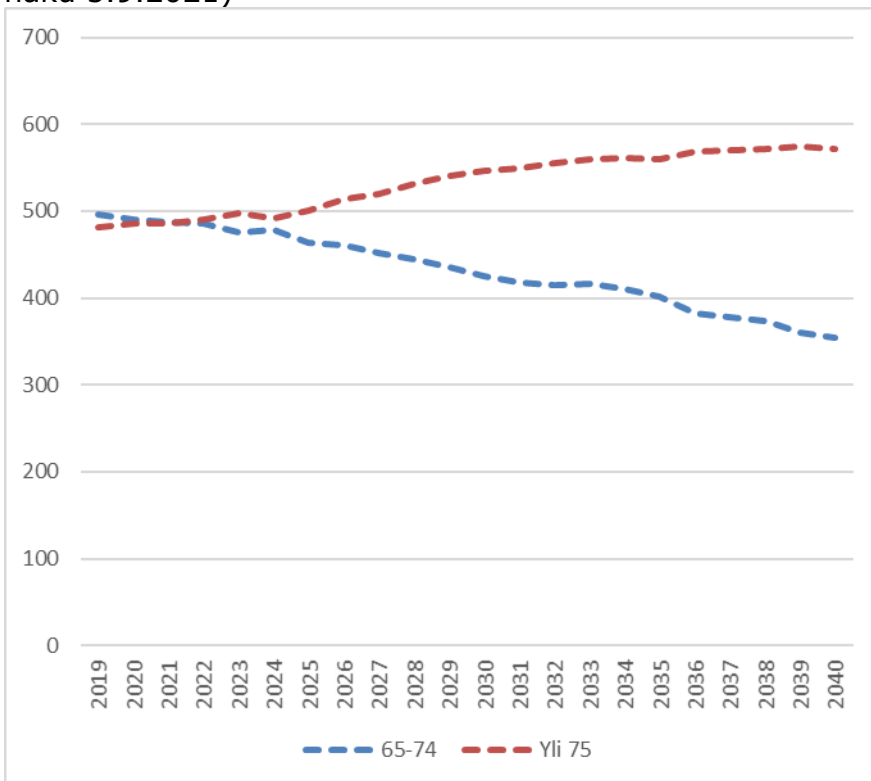
2.4 Palvelutarpeeseen vaikuttavat tekijät

Sekä Sastamalassa että Punkalaitumella väestö ikääntyy vuoteen 2040 mennessä. MDI:n laatiman Sastamalan väestöennusteen mukaan eläkeikäisten määrä tulee kasvamaan merkittävästi vuoteen 2040 mennessä koko kaupungin alueella. Yli 65-vuotiaan väestön määrä kasvaa noin 10 prosentilla ennusteen mukaan (kuva 4). (MDI: Ennuste 2040). *”Yli 75-vuotiaiden sastamalaisten määrä on kasvanut maltillisesti 2010-luvun aikana (+9,2%). 2020-luvulla yli 75-vuotiaiden määrät tulevat kuitenkin kasvamaan erittäin voimakkaasti, kun suuret ikäluokat siirtyvät ikäluokkaan. Kasvu on suurina 2020-luvulla, mutta jatkuu 2030-luvulle saakka. Yli 75-vuotta täyttäneiden määrä kasvaa ennusteen mukaan noin 55%:lla vuoteen 2040 mennessä. Yli 75-vuotiaiden määrään vaikuttavat ikäluokkien koon vaihtelu sekä kuolleisuus. Muuttoliikkeellä ei käytännössä ole vaikutusta yli 75-vuotiaiden määrään.”* (MDI)

Kuva 4: Sastamalan 65-vuotta täyttäneiden väestöennuste vuoteen 2040 asti

Tilastokeskuksen tietojen mukaan Punkalaitumen väestöennusteessa 65 – vuotta täyttäneiden kuntalaisten kokonaismäärä tulee laskemaan vuoteen 2040 mennessä. Huomioitavaa kuitenkin on, että 75- vuotta täyttäneiden määrä tulee kasvamaan merkittävästi noin 18 prosentilla vuoteen 2019 verrattuna (kuva 5). (Tilastokeskus, haku 5.9.2021)

Kuva 5: Punkalaitumen 65-vuotta täyttäneiden väestöennuste vuoteen 2040 asti

Huomioitavaa on, että nykyinen ikääntynyt väestö on aiempaa toimintakykyisempää. Kuten Sosiaali- ja terveysministeriön laatimassa laatusuosituksessa hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja ikääntyneen väestön palveluiden parantamiseksi todetaan:

”Tämän päivän eläkkeelle jäävät henkilöt ovat jo nyt hyväkuntoisempia ja tulevaisuudessa yhä suurempi voimavara yhteiskunnassa ja toisaalta myös koko ajan merkittävämpi ryhmä taloudellisesti ja yhteiskunnallisena vaikuttajana. Huomattavaa on myös, että ns. hopea-talous on kasvussa ja siten eläkeikäisten, jotka saavat työeläkkeitä ja joilla on varallisuutta, määrä kuluttajina lisääntyy. Toimintakykyä ja hyvää elämänlaatua eläkeikäisellä väestöllä pitää yllä mahdollisuus osallistua mahdollisimman pitkään yhdenvertaisesti yhteiskunnan toimintaan, hoitaa omia asioitaan, kehittää itseään, tavata ystäviään ja nauttia kulttuurista. Tämä edellyttää sitä, että erilaiset palvelut ml. erityisesti liikkumisen palvelut ja kävely-ympäristöt, on suunniteltu ja hoidettu niin, että liikkuminen on mahdollisimman esteetöntä ja turvallista. Ikääntyvien ihmisten palveluiden suunnittelun keskiössä ovat myös hyvinvoinnin ja toimintakyvyn heikkenemistä ennaltaehkäisevät palvelut. Niitä lisäämällä ja kehittämällä voidaan osaltaan ennaltaehkäistä siirtymistä säännöllisten palvelujen piiriin.” (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020-2023: tavoitteena ikäystävällinen Suomi. STM 2020)

Edellä luvussa 2.3. kuvatussa JONOPOIS-työskentelystä huolimatta nykyiset toimintamallit ja palvelurakenteet eivät vielä kaikilta osin vastaa olemassa oleviin ja ikärakenteen muutoksen mukanaan tuomiin haasteisiin. Alla olevasta SWOT-analyysistä (kuva 6) käy ilmi tämänhetkisen palvelurakenteen haasteet ikäihmisten hyvinvoinnin ja palvelutarpeisiin vastaamisen näkökulmasta.

+	-
VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
<p>Poikkihallinnollista yhteistyötä ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi on olemassa</p> <p>Vanhusneuvostot kokoontuvat säännöllisesti</p> <p>Matalan kynnyksen palvelut ovat saatavilla melko hyvin, mm. Ikäneuvopuhelin ja Ikäpisteet</p> <p>JONOPOIS- työskentelyn myötä palvelurakennetta on ajantasaistettu ja saatettu kestävämmälle pohjalle</p> <p>Asiakasohjaus toimii I&O-kärkihankkeessa kehitetyllä vakiintuneella toimintatavalla</p> <p>Yhteisöasumisen toimintamalli on kehitetty ja todettu toimivaksi</p> <p>Teknologian käyttö kotona asumista tukevana palveluna on aloitettu, mm. kuvapuhelinpalvelu (etähoiva)</p>	<p>Systemaattinen poikkihallinnollinen yhteistyö ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi puuttuu</p> <p>Ikääntyneiden osallisuus asuin- ja elinympäristöjen kehittämisessä puutteellista</p> <p>Ikääntyneiden terveystietoisuus mm. ravitsemuksen ja liikunnan merkityksestä toimintakykyyn on osin vajavaista</p> <p>Palveluliikenne ei kaikilta osin tue itsenäistä asiointia</p> <p>Sähköisten palveluiden valikoima ja käyttö vielä suppeaa</p> <p>Kotona asumista tukevan teknologian käyttö vielä vähäistä</p> <p>Asiakasohjausta ei ole käytettävissä riittävästi terveyskeskussairaalaosastoilla</p> <p>Kotihoidon 24/7 palvelut eivät ole käytettävissä kaikkialla</p> <p>Omaishoidon tuen peittävyys (n. 5% 75-vuotta täyttäneistä) alle tavoitetason</p>

	<p>Välimuotoisten palveluiden puute ja raskas palvelurakenne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - palveluasumisessa 0,6% - yhteisöasumisessa 0,7% - hoiva-asumisessa 8,5% <p>Palveluasumiseen ei ole käytössä hankintakanavaa</p>
MAH DOLLISUUDET	UHAT
<p>Ikäihmisten näkeminen voimavarana kaikessa toiminnassa</p> <p>Matalan kynnyksen palveluiden vahvistaminen</p> <p>Sähköisten palveluiden lisääminen</p> <p>Ikääntyneiden osallistaminen asuin- ja elinympäristöjen sekä palveluliikenteen suunnitteluun</p> <p>Vanhusneuvostojen käyttäminen asiantuntijaeliminä laajasti osana kuntien päätöksenteon valmistelua</p> <p>Kotona asumista tukevan teknologian käytön laajentaminen</p> <p>Omaishoidon tukea kannattelevien palveluiden vahvistaminen</p> <p>Välimuotoisten palveluiden vahvistaminen</p> <p>Palveluvalikon laajentaminen ottamalla käyttöön palveluasumisen palveluseteli</p>	<p>Ikääntyneiden hyvinvointia edistävä työ nähdään sosiaali- ja terveyspalveluiden vastuuna</p> <p>Ikääntyneiden osallisuuden heikentyminen asuin- ja elinympäristöön vaikuttavissa asioissa</p> <p>Osaavan koulutetun henkilöstön puute ikääntyneiden palveluissa</p> <p>Omaishoidon tuen käyttö kotona asumista mahdollistavana palveluna hiipuu tukea tarjoavien palveluiden puutteen vuoksi, mm. liian vähäiset lomitushaasteet</p> <p>Ikääntyneiden ajautuminen raskaimpiin palveluihin liian aikaisin palvelutarpeeseensa nähden palveluvalikoiman ollessa liian kapea</p>

Kuva 6: SWOT-analyysi ikäihmisten hyvinvoinnista ja palvelutarpeisiin vastaamisesta

3. Tavoite: Sastamala ja Punkalaidun –hyvä paikka ikääntyneelle elää ja asua

3.1 Tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi

Sastamalan kaupungin ja Punkalaitumen kunnan hyvinvointisuunnitelmissa on nostettu esiin ikääntyneen väestön hyvinvoinnin kannalta keskeiset toimenpiteet, määritelty niiden toteutumista arvioivat mittarit ja nimetty vastuutahot toimenpiteiden toteuttajiksi. Ko. kokonaisuus on tiivistetty alla kuvaksi 7.

Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
TOIMINTAKYKYISYYS				
1. ikääntyneiden elintapaohjauksen	<ul style="list-style-type: none"> • palveluketjut valmiina vuoden 2022 aikana 	<ul style="list-style-type: none"> • toteutunut / ei toteutunut 	<ul style="list-style-type: none"> • valmistellaan PirSote hankesalkku 4:ssä 	<ul style="list-style-type: none"> • terveyspalvelut • liikuntapalvelut

Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
palveluketjujen valmistelu				<ul style="list-style-type: none"> • Servi + muut ravitsemuspalvelujen tuottajat • ikäihmisten avopalvelut ja asumispalvelut
2. oikeanlaisen ravitsemuksen merkityksen esiin tuominen toimintakäytännön ylläpitämisessä	<ul style="list-style-type: none"> • säännöllisen palvelun piirissä olevilla ei ole vajaaravitsemustilannetta • ikääntyneillä on parempi tietoisuus ikääntyneiden ravitsemuksesta 	<ul style="list-style-type: none"> • säännöllisen palvelun piirissä olevilta ravitsemusarviointien lukumäärä • niiden asiakkaiden %osuus kaikista arvioituista asiakkaista, joilla virheravitsemuksen heräte aktivoituu RAI-arvioinnissa 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ikäntyneiden ruokasuosituksen</u> aktiivinen hyödyntäminen koko palveluketjussa ja palvelutuotannossa / huomioidaan ikäihmisten ravitsemukselliset tarpeet (huom. palveluntuottajan kilpailutukset ikäihmisten ravitsemuksen näkökulmasta) • ravitsemustilanne arvioinnit säännöllisen palvelujen (myös yksityisten palvelujen) piirissä oleville kerran vuodessa • Ikäpisteissä oman ravitsemustilanteen arviointimahdollisuus (MNA) • ravitsemustietouden jakaminen Ikäpisteissä • yhdessä syömisen mahdollistaminen ja siihen kannustaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Servi + muut ravitsemuspalvelujen tuottajat • ikäihmisten avopalvelut ja asumispalvelut • terveysterveystoimet
3. liikunnan / liikuntamahdollisuuksien edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> • ikääntyneet liikkuvat arjessa 	<ul style="list-style-type: none"> • kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot • kaupungin yli 65 v. kuntosalikäyttäjien määrä • eläkeläisjärjestöjen 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>kaatumisen ehkäisyn</u> toimintaohjelman käytännöt - palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä • Vertaisveturi- ja Kunnon Hoitaja toimintamallit • Seniorikortti 	<ul style="list-style-type: none"> • liikuntapalvelut • ikäihmisten avopalvelut ja asumispalvelut • eläkeläisjärjestöt • liikuntaseurat • yritykset

Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
		<ul style="list-style-type: none"> liikuntasali- vuorojen määrä • niiden asiakkaiden %osuus kaikista säännöllisten palveluiden piirissä olevista arvioituista asiakkaista, joilla todettu kaatumisris- ki RAI- arvioinnissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kaupungin kuntosalien maksuton käyttö eläkeläisille • kinestetiikan turvin edistetään henkilön omien voimavarojen edistämistä ja ylläpitämistä säännöllisten palveluiden piirissä olevilla ikäihmisillä • ikääntyneille kohdennetut liikuntatoiminnat • eläkeläisryhmien maksuttomat liikuntasalivuorot sekä ikäihmisille suunnitellut ja suunniteltavat ulkoliikuntapaikat • Etähoivateknologian hyödyntäminen kuntoutuksessa 	<ul style="list-style-type: none"> • Sastamalan Opisto • Sataopisto

OSALLISUUS

1. osallisuuden vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> • ikääntynyt on oman elämänsä asiantuntija • vanhusneuvostot toimivat ikääntyneiden hyvinvointiasiantuntijoina • vanhusneuvostoilla on mahdollisuus vaikuttaa kaupungin/kunnan eri toimialojen suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan (Kuntalaki §27) • ikääntyneet ovat mukana palvelujen suunnittelussa 	<ul style="list-style-type: none"> • ikääntynyt on itse osallistunut RAI arviointiinsa, %osuus kaikista asiakkaista • Vanhusneuvostojen käsittelemien asioiden lkm hallinnonaloittain • EVA – menettelyjen lkm, joihin vanhusneuvosto osallistunut • asiakasfoorumien kokoontumisten lkm • Ikäpisteiden ja Juttutupien kokoontumisten määrä ja osallistujamäärät 	<ul style="list-style-type: none"> • vanhusneuvostojen säännölliset kokoontumiset ja koko kaupungin/kunnan päätöksenteossa vanhusneuvoston osallistaminen päätöksentekoon • asiakasfoorumien perustaminen • asukaskokoukset • Liikuntaraadit • Ikäpisteet ja Juttutuvat tarjoavat neuvontaa ja toimintaa ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi erilaiset tapahtumat • järjestötyö • vapaaehtoistyön organisointi • vanhusneuvostot ovat keskeinen toimija ikäihmisten 	<ul style="list-style-type: none"> • ikäihmisten palvelut • eläkeläisjärjestöt • Srk • Vanhusneuvostot • kaupungin/kunnan kaikki toimialat
-------------------------------	---	---	--	---

Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
	a ja arvioinnissa	<ul style="list-style-type: none"> • tyytyväisyys Ikäpisteiden ja Juttutupien palveluun ja asiasisältöön 	<p>hyvinvointiryhmässä ja hyvinvointiasioiden suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä</p> <ul style="list-style-type: none"> • vanhusneuvostot osallistuvat päätösten ennakoarviointien ikääntyneiden asioiden valmistelussa • asiakaskysely Ikäpisteiden ja Juttutupien toiminnasta • asiakaskysely asumispalveluista 	
2. sähköisten palveluiden hyödyntäminen	<ul style="list-style-type: none"> • osallistutaan digitaalisten palvelujen kehittämiseen • helposti saavutettavat palvelut / asioiden hoito riippumatta asuinpaikasta 	<ul style="list-style-type: none"> • etäpalvelujen määrä ja laatu omassa toiminnassa • teknologisten ja sähköisten ratkaisujen kokeilut ja käyttöönotto 	<ul style="list-style-type: none"> • digisyrjäytymisen ehkäisy ikääntyneiden digikoulutuksen avulla • panostetaan sähköisten palveluiden positiiviseen markkinointiin • Omaolo – palvelun käyttöönotto • otetaan etähoiva osaksi kotona asumista tukevia palveluja • kokeillaan hoivapalveluissa uutta tekniikkaa, esimerkiksi lääkejakoauto-maatti, virtuaalilasit 	<ul style="list-style-type: none"> • Sastamalan Opisto • Sataopisto • kaupungin/ kunnan kaikki toimialat
3. kulttuuriosallisuuden lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> • jokaisella mahdollisuus nauttia kulttuurista 100 min / vk • kulttuurinen osallisuus kirjattu asumispalveluiden piirissä olevien palvelusuunnitelmaan • kartoitetaan mahdollisuudet 	<ul style="list-style-type: none"> • kysely palvelujen tuottajille / asukkaille 	<ul style="list-style-type: none"> • kulttuurin vienti kotiin etähoivan laitteita hyödyntäen • tuodaan esiin mahdollisuuksia/ vaihtoehtoja kulttuuritavoitteen toteuttamiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> • kulttuuripalvelut • Ikäihmisten palvelut • yksityiset asumispalvelut • Sastamalan Opisto • Sataopisto • järjestöt • yritykset

Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toimenpide	Vastuutiimi
	kulttuuriluotsi-toiminnan aloittamiseen			
LIIKKUMISTA TUKEVA YMPÄRISTÖ				
1. julkinen liikenne / palveluliikenne mahdollistaa palveluiden, harrastusten ja osallisuuden saavuttamisen	<ul style="list-style-type: none"> tiedottaminen ja markkinointi julkisesta / palveluliikenteestä vähintään kerran vuodessa ja muutosten yhteydessä esteettömyys huomioidaan kalustohan-kinnoissa 	<ul style="list-style-type: none"> matkustajamäärät 	<ul style="list-style-type: none"> tiedotus ikäpistevierailuis- sa, paikallislehdissä, kaupungin/kun- nan nettisivuilla, erilliset kampanjat 	<ul style="list-style-type: none"> ikäihmisten avopalvelut konsernihal- linnot
2. iäkkäät asukkaat ovat mukana asumisympäris- töjen kehittämisessä ja asuminen ja elinympäristö tukevat itsenäistä selviytymistä	<ul style="list-style-type: none"> lausuntojen pyytäminen vanhus- ja vammaisneuvostoilta esteettömät ja turvalliset tilat ja kulkureitit yhteisöllisyyden tukeminen 	<ul style="list-style-type: none"> ikäystävälli- nen kuntakysel- ystä ympäristö ja rakennukset, julkinen liikenne ja asuminen – kaupunki/ kunta / muut tahot 	<ul style="list-style-type: none"> esteettömyyskar- toitus kulkuväylien turvallisuuden tarkastelu tarvittaessa 	<ul style="list-style-type: none"> vanhus- ja vammaisneuvostot sote - palvelut tekninen toimi asukkaat

Kuva 7: Hyvinvointisuunnitelmien toimenpideohjelma

Taulukon lähteet: Sastamalan kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2021- 2024 ja Punkalaitumen kunnan hyvinvointisuunnitelma 2018 - 2021

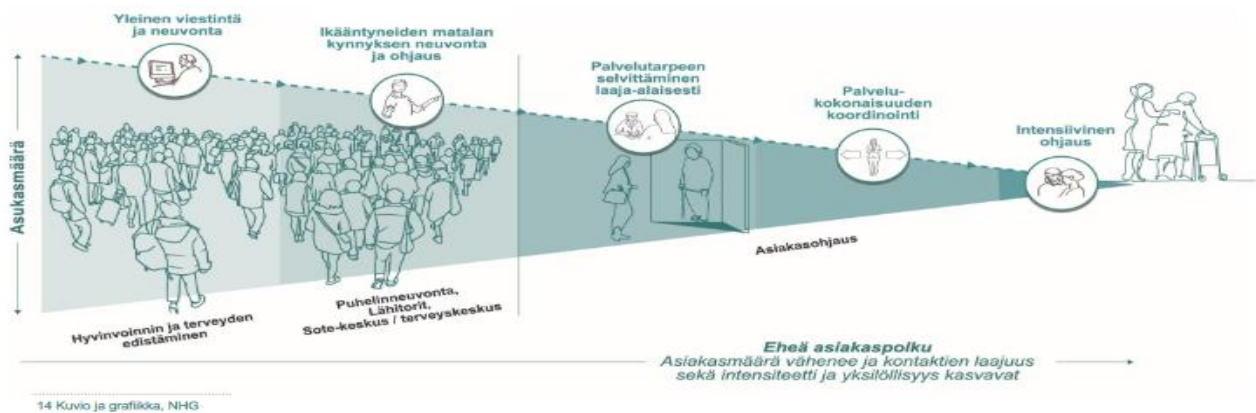
3.2 Tavoitteet ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen määrän ja laadun kehittämiseksi sekä niiden resurssointi

Ikääntyneiden hyvinvointia tukevien palveluiden tulee muodostaa kokonaisuus, joka laajasti tukee ikäihmisten arkea saumattomana yhteensovitetuna kokonaisuutena (kuva 8):

Kuva 8: Pirkanmaan ikääntyneiden yhteensovitettu palvelukokonaisuus (Suunnitelma ikäihmisten palveluiden yhteensovitetusta palvelukokonaisuudesta Pirkanmaan maakunnassa 2018).

Kestävän yhteensovitetun palvelurakenteen painotuksen tulee olla entistä enemmän ns. matalan kynnyksen palveluissa, neuvonnassa ja ohjauksessa. Neuvonta ja ohjaus mahdollistavat, että ikääntyneellä väestöllä on aiempaa parempi tietämys toimintakyvyn ylläpitämisestä, enemmän tietoa arjen tuen vaihtoehdoista, sekä tieto mistä ja miten palvelutarpeiden kasvaessa tarvittaessa saa palveluita. Ikääntyneiden palvelut ja niiden asiakasmäärät porrastuvat siten, että raskaimpiin palveluihin esim. säännöllisen kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoiva-asumisen piiriin ohjautuu vain osa ikäihmisistä (kuva 9):

Kuva 9: Ikäihmisten palveluiden kohdennus, Pirkanmaan suunnitelma ikäihmisten yhteensovitetusta palvelukokonaisuudesta Pirkanmaan maakunnassa (2018)

Kestävän palvelurakenteen tavoittaminen edellyttämää vaikuttavia toimenpiteitä. Toimenpiteet on kuvattu alla tiivistetysti kuvassa 10 toimenpideohjelmanä. Toimintaohjelma tulevaisuuden palvelurakenteelle pohjautuu JONOPOIS – työskentelyn asiakasprosessilähtöiseen suunnitteluun, jossa resurssit ja tilat on kohdennettu asianmukaisesti.

Tavoite	Toimenpide	Vaikutus
75-vuotta täyttäneistä 91% asuu omassa kodissaan	Matalan kynnyksen palveluiden lisääminen <ul style="list-style-type: none"> - markkinoidaan Ikäneuvo-puhelinpalvelua - avataan joka arkipäivä saavutettavissa oleva Ikäpiste kiertävän toiminnan lisäksi - Ikäpisteiden tietosisältöjen ja palveluiden laajentaminen mm. sähköisiin palveluihin 	Ikäihmisten tietoisuus erilaisista palveluista, kolmannen sektorin toiminnoista sekä sähköisistä palveluista lisääntyy. Tietoisuus terveyden ja liikunnan vaikutuksista toimintakyvyn ylläpitoon lisääntyy
75-vuotta täyttäneistä 91% asuu omassa kodissaan	Sähköisten palveluiden käyttöönotto <ul style="list-style-type: none"> - laajennetaan sähköisiä palveluita - tarjotaan ikäihmisille ohjausta ja neuvontaa sähköisten palveluiden käyttöön Ikäpisteissä 	Ikäihmisten saavutettavissa on laajempi palveluvalikko matalan kynnyksen palveluna
91% 75-vuotta täyttäneistä asuu omassa kodissaan	Sujuvat asiakasprosessit ja oikea-aikainen laaja-alainen palvelutarpeen arviointi <ul style="list-style-type: none"> - asiakasohjauksen vahvistaminen vastaamaan kasvavaan asiakasmäärään - asiakasohjauksen laajentaminen tk-sairaalaosastoille - RAI osittaisarviointin käyttöönotto kaikissa palvelutarpeen arviointivaiheissa - gerontologisen sosiaalityön lisääminen 	Oikeat palvelut oikeaan aikaan perustuen vakioituun palvelutarpeen arvioinnin prosessiin.
75-vuotta täyttäneistä 91% asuu omassa kodissaan	Geriatrisen vastaanottotoiminnan aloittaminen	Ikäihmisten sairauksien tunnistaminen ja hoito moniammatillisen arvioinnin kautta.

<p>75-vuotta täyttäneistä 91% asuu omassa kodissaan</p>	<p>Kotona asumista tukevan kuntoutustoiminnan vahvistaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lisätään kotikuntoutusta ja osaston päivä kuntoutustoimintaa - vahvistetaan ikäihmisten avopalveluiden kuntoutusresurssia - päivitetään kotikuntoutuksen toimintamalleja - otetaan käyttöön etähoivan välineistöä 	<p>Kotona asumista tukevien kuntoutuspalvelujen kohdentaminen yksilöllisen palvelutarpeen mukaan</p>
<p>91% 75-vuotta täyttäneistä asuu omassa kodissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - 12% 75 vuotta täyttäneistä on säännöllisen kotihoidon piirissä 	<p>Kotihoidon hoitajien välittömän työajan lisääminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kotihoidon mobiiliin kytkettävät sähkölukot asiakkaiden oviin vähentämään hoitajien mukanaan kuljettamien avainten määrää ja vähentämään avainten vapautumisen odottamista vuorojen vaihdon yhteydessä. 	<p>Vapauttaa kotihoidon hoitajien työaika asiakastyöhön ja lisää asiakasturvallisuutta.</p>
<p>91% 75-vuotta täyttäneistä asuu omassa kodissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - 12% 75 vuotta täyttäneistä on säännöllisen kotihoidon piirissä 	<p>Henkilöstön riittävyyden turvaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - kotihoidossa työskentelee vanhuspalvelulain edellyttämä henkilöstömäärä 	<p>Vastataan säännöllistä kotihoitoa tarvitsevien asiakkaiden avuntarpeeseen siten, että heidän kotona asumisensa on mahdollista.</p>
<p>91% 75-vuotta täyttäneistä asuu omassa kodissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - 12% 75 vuotta täyttäneistä on säännöllisen kotihoidon piirissä 	<p>Kotona asumista turvaavan teknologian käytön lisääminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - lisätään kuvapuhelinpalvelua (kotihoidon etäkäynnit) - otetaan käyttöön lääketurvallisuutta lisäävää kodeissa käytettävää teknologiaa 	<p>Vapauttaa kotihoidon hoitajien työaika asiakastyöhön Lisää asiakasturvallisuutta.</p>
<p>75-vuotta täyttäneistä 91% asuu omassa kodissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - 12% 75 vuotta täyttäneistä on säännöllisen 	<p>Kotihoidon yökäyntien ulottaminen koko Sastamalan ja Punkalaitumen alueelle</p> <ul style="list-style-type: none"> - yökäyntien aloittaminen Mouhijärvi- 	<p>Kotona asumista tukevien palvelujen tarjonta vahvistuu vähentäen raskaampien palvelujen tarvetta.</p>

<p>kotihoidon piirissä</p>	<p>Suodenniemi-Kiikoinen alueella</p> <ul style="list-style-type: none"> - yökäyntien lisääminen koko toiminta-alueella - kotona asumista tukevan teknologian hyödyntäminen osana kotihoidon yökäyntejä 	
<p>75-vuotta täyttäneistä 91% asuu omassa kodissaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6% 75 vuotta täyttäneistä on omaishoidontuen asiakkaita 	<p>Omaishoitoa tukevien toimenpiteiden vahvistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - kehitetään sähköisiä palveluita ja etähoivaa osaksi omaishoitoa tukevia palveluita - vapautetaan Sotesin omasta tehostetun palveluasumisen yksiköstä yksi paikka kotona asumista tukevaan lyhytaikaiseen käyttöön - lisätään omaishoitajan lakisääteisten vapaiden aikaisten palveluiden tuottajien määrää palvelusetelirekisterissä. 	<p>Yli 75- vuotiaiden omaishoidon tuen peittävyys saavuttaa tavoitetason 6%</p>
<p>75-vuotta täyttäneistä 91% asuu omassa kodissaan</p>	<p>Kehitetään ikäihmisten palveluiden asiakasprosesseja hyödyntäen moniammatillisuutta vakiodulla toimintamallilla (esim. CGA-malli)</p>	<p>Kotona asumista tukevien palvelujen kohdentaminen yksilöllisen palvelutarpeen mukaan</p>
<p>91% 75-vuotta täyttäneistä asuu omassa kodissaan</p>	<p>Tehdään toimintamalli, jolla toimitaan ikääntyneen tilanteen äkillisiin muutoksiin</p> <ul style="list-style-type: none"> - vakioidaan toimintamalli - vapautetaan Sotesin omasta tehostetun palveluasumisen yksiköstä yksi paikka kotona asumista tukevaan lyhytaikaiseen käyttöön - lisätään lyhytaikaisen tilapäishoidon palvelusetelituottajia 	<p>Äkilliseen sosiaalisista syistä johtuvaan hoivan tarpeeseen kyetään vastaamaan omana tilanteen edellyttämällä tavalla hyödyntäen oma tuotanto ja palvelusetelitoimijat</p>
<p>91% 75-vuotta täyttäneistä asuu omassa kodissaan</p>	<p>Lyhytaikaisten, ympärivuorokautisten hoivapaikkojen lisääminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - lisätään oman tuotannon lyhytaikaispaikkoja 	<p>SAS-jonottajille, jotka eivät voi odottaa paikkaa kotona, löytyy palvelu jonotusajalle</p>

	- lisätään lyhytaikaisen tilapäishoidon palvelusetelituottajia	
Ikäihmisten hoivatarpeesta johtuvassa asumisessa 75-vuotta täyttäneistä välimuotoisissa asumisratkaisuissa 3%, josta - palveluasumisessa 1 % - yhteisöasumisessa 2 %	Palvelusetelin valmistelu palveluasumiseen Yhteisöasumisen lisääminen	Välimuotoisten palvelujen tarjonnan vahvistaminen vähentää raskaampien palvelujen tarvetta (hoiva-asuminen, sairaalaosastot) -> mahdollistaa, että enintään 6% 75-vuotta täyttäneistä asuu ympärivuorokautisessa hoiva-asumisessa
Ympärivuorokautisessa hoiva-asumisessa 6 %	Ympärivuorokautisen hoiva-asumisen tilantarpeen tarkastelu huomioiden julkinen ja yksityinen tuotanto	Ympärivuorokautisessa hoiva-asumisessa asuu vain ne ikäihmiset (enintään 6% 75 vuotta täyttäneistä), joiden hoivan tarpeeseen ei kyetä vastaamaan kotihoidon tai välimuotoisten palveluiden keinoin.
Ympärivuorokautisessa hoiva-asumisessa 6%	Toiminta on asianmukaisissa käyttöön tarkoitetuissa tiloissa ja niissä työskentelee vanhuspalvelulain 3§:n edellyttämä henkilöstö.	Vastataan runsasta ympärivuorokautista hoivaa tarvitsevien asiakkaiden avuntarpeeseen siten, että heidän tavanomaisen elämäntapansa jatkuminen mahdollistetaan.

Kuva 10: Toimenpideohjelma tulevaisuuden palvelurakenteelle pohjautuen JONOPOIS asiakasprosessilähtöiseen suunnitteluun, jossa resurssit ja tilat on kohdennettu asianmukaisesti.

Edellä kappaleessa 3 ja kuvassa 10 avattu kestävä palvelurakenne edellyttää vahvaa panostusta ikääntyneiden hoivan tarpeesta johtuviin palveluihin. Alla olevista kuvista 9 ja 10 käy kuntakohtaisesti ilmi arviot säännöllisen kotihoidon, omaishoidon tuen, välimuotoisen asumisen ja tehostetun hoiva-asumisen tarpeesta vuoteen 2040 sekä vertailuna vuoden 2020 tilanteeseen.

Tavoite % 75- vuotta täyttäneistä v. 2030	Sastamala	2020	v. 2020 % 75-v täyttäneistä	2025	2030	2040
	75-v täyttäneet	3260		3959	4400	4800
3,0 %	Välimuotoiset palvelut, joista	45	1,4 %	118	132	144
2,0 %	yhteisöasuminen	24	0,7 %	80	88	96

1,0 %	palveluasuminen	21	0,6 %	38	44	48
6,00 %	Hoiva-asuminen	250	7,7 %	277 (7%)	264	288
	Yhteensä	295		395	396	432
12 %	Kotihoito, säännölliset palvelut	391	12%	475	528	576
6 %	Omaishoidontuki	185	5,7 %	237	264	288

Kuva 9: Ikäihmisten hoivan tarpeesta johtuva palvelutarve vuoteen 2030/Sastamala

Tavoite % 75- vuotta täyttäneistä v. 2030	Punkalaidun	2020	v. 2020 % 75-v täyttäneistä	2025	2030	2040
	75-v täyttäneet	486		501	546	571
3,0 %	Välimuotoiset palvelut, joista	8	1,6 %			
2,0 %	yhteisöasuminen	8	1,6 %	15	17	17
1,0 %	palveluasuminen	0	0 %	0	0	0
6,00 %	Hoiva-asuminen	52	10,7 %	35 (7%)	33	35
	Yhteensä	60		50	50	52
12 %	Kotihoito, säännölliset palvelut	60	12%	60	65	69
6 %	Omaishoito	20	4.3%	30	33	34

Kuva 10: Ikäihmisten hoivan tarpeesta johtuva palvelutarve vuoteen 2030/Punkalaidun

4. Johtopäätökset

Ikääntyneen väestön osuus Sastamalassa ja Punkalaitumella kasvaa merkittävästi vuoteen 2040 mennessä. Ikääntyneen väestön hyvinvointiin panostaminen on pitkäjänteinen ennaltaehkäisevä keino, joka edesauttaa palvelurakenteen kantokykyä nyt ja tulevaisuudessa.

Ikääntyneiden hyvä elämä Sastamalassa ja Punkalaitumella edellyttää kunnan/kaupungin kaikkien hallintoalojen työskentelyä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palveluiden sekä omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi.

Sastamalan ja Punkalaitumen osalta kestävä palvelurakenteen säilyttäminen ja saavuttaminen tulevaisuudessakin edellyttää lisäresurssointia säännöllisen kotihoidon, omaishoidon tuen, välimuotoisen asumisen ja tehostetun hoiva-asumisen palveluihin. Terveyspalvelut, muiden muassa kuntoutus- ja geriatriset palvelut, tukevat ikääntyneiden toimintakykyä yksilöllisen tarpeen mukaan.

Tavoitteen saavuttaminen edellyttää saumatonta palvelurakennetta, riittävää henkilöstöä sekä asianmukaisia, riittäviä tiloja välimuotoisiin palveluihin ja hoiva-asumiseen.

5. Lähteet

Ennuste Sastamalan väestökehityksestä 2040. MDI 2018.

Kohti ikäystävällistä yhteiskuntaa – Iäkkäiden henkilöiden palvelujen uudistamistyöryhmän raportti. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2020:16

Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020 – 2023: Tavoitteena ikäystävällinen Suomi. Sosiaali ja terveysministeriön ja Suomen kuntaliitto 2020

Pirkanmaan suunnitelma ikäihmisten yhteensovitetusta palvelukokonaisuudesta Pirkanmaan maakunnassa (2018)
http://pirkanmaajulkaisu.ktweb.fi/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/epjattn_tweb.htm?+id=98731.

Punkalaitumen kunnan hyvinvointisuunnitelma 2018 - 2021

Punkalaitumen kunnan väestökehitys. Tilastokeskus, haku 5.9.2021

Sastamalan kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2021- 2024

Sotkanet: Ikääntyneiden palvelujen rakenneindikaattorit, haku 10.9.2021